

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 307/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária**, Štúrova 13, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 16Cpr/2/2023-495 z 24. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením okresného súdu č. k. 16Cpr/2/2023-495 z 24. mája 2024. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je právny zástupcom žalovaného v spore o neplatnosť ukončenia pracovného pomeru, ktorý je na okresnom súde vedený pod sp. zn. 16Cpr/2/2023. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 26. marca 2024 o 15.15 h podanie (odvolanie), a to v elektronickej forme na e-mailovú adresu podateľne okresného súdu. Identické podanie bolo 26. marca 2024 doručené aj do elektronickej schránky súdu.

3. Okresný súd uznesením č. k. 16Cpr/2/2023-455 z 10. apríla 2024 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 30 eur za spracovanie podania podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov a § 2 ods. 1 písm. f) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), a to z dôvodu, že je subjektom, ktorý je povinný v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej je majiteľom. Napriek tomu

súdu doručil podanie aj na e-mailovú adresu, čím mu vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdny poplatok za spracovanie podania doručeného súdu inak ako do elektronickej schránky súdu. Sťažovateľ podal proti uzneseniu z 10. apríla 2024 sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí s vyrubení súdneho poplatku ani s následným zamietnutím svojej sťažnosti, pričom obsah oboch uznesení vníma ako prejav arbitrárneho postupu okresného súdu, čím bol porušený princíp legality vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy. V dôsledku arbitrárneho rozhodnutia tak nedošlo len k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy, ale aj k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces vyplývajúceho z čl. 46 ústavy.

5. Sťažovateľ uvádza, že predmetné podanie (odvolanie žalovaného) bolo okresnému súdu doručené riadne, teda zákonom predpokladaným spôsobom, keď ho sťažovateľ prostredníctvom služby „*Všeobecná agenda*“ portálu slovensko.sk odoslal 26. marca 2024 o 15.10 h prostredníctvom svojej elektronickej schránky do elektronickej schránky okresného súdu. Sťažovateľ si tak splnil svoju povinnosť, ktorej plnenie je zabezpečené pod hrozbou vyrubenia súdneho poplatku podľa položky 20a sadzovníka súdnych poplatkov. Následné duplicitné doručenie predmetného podania prostredníctvom e-mailu bolo motivované rýdzo z dôvodu „*právnickej opatrnosti*“ s prihliadnutím na zásadnosť sporu pre žalovaného, ako aj s prihliadnutím na vlastnú skúsenosť s podávaním podaní elektronicke (včasné podania boli súdom posudzované ako podané oneskorene).

6. Poukazujúc na účel právnej úpravy v zákone o súdnych poplatkoch, dal sťažovateľ ústavnému súdu do pozornosti, že okresnému súdu zasielal druhú upravenú verziu odvolania, keď si dodatočne po odoslaní pôvodného dokumentu všimol zrejmu nesprávnosť a aj z úcty k súdu chcel túto nesprávnosť odstrániť, pričom aj túto verziu odoslal rovnako ako pôvodnú verziu prostredníctvom e-mailu, ako aj do elektronickej schránky súdu. Uloženie poplatkovej povinnosti v danom prípade sa tak javí ako neprimeraná tvrdosť, ktorej by súdy mali predchádzať, pretože by nemala byť cieľom právnej normy.

7. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nesprávne aplikoval § 18ma zákona o súdnych poplatkoch, z ktorého dikcie vyplýva, že pre aplikáciu predpisov účinných k 1. aprílu 2024 je, pokiaľ ide o určenie výšky súdneho poplatku, nutné, aby boli kumulatívne splnené dva predpoklady, teda aby nebola splnená poplatková povinnosť v čase jej vzniku, a zároveň, aby povinný subjekt neuhradil tento poplatok vo výzve z dôvodu, že súdny poplatok nebol zaplatený v okamihu vzniku poplatkovej povinnosti. Okresný súd sa však v napadnutom uznesení nesprávne vysporiadal s interpretáciou citovaného ustanovenia, keďže zvolená interpretácia je arbitrárna.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka o vyrubení súdneho poplatku podľa § 2 ods. 1 písm. f) zákona o súdnych poplatkoch a položky 20a

sadzobníka súdnych poplatkov. Sťažovateľ nesúhlasí s vyrubení súdneho poplatku ani so zamietnutím svojej sťažnosti a je toho názoru, že obe uznesenia sú arbitrárne a rozporné s princípom legality vyplývajúcim z čl. 2 ods. 2 ústavy.

9. Problematika súdnych poplatkov dosahuje ústavnoprávnu relevanciu z pohľadu záruk rešpektovania základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie spravidla v prípadoch, ak v dôsledku rozhodnutia v otázke súdnych poplatkov dochádza k nedovolenému obmedzeniu práva na prístup k súdu, napr. v dôsledku neprimeraného poplatku (rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva Kreuz v. Poľsko, č. 28249/95, Kata v. Poľsko, č. 9590/06, Ilic v. Rumunsko, č. 26061/03). Sťažovateľ však nenamieta tento aspekt obsahu uvedených práv. Jeho argumentácia je zameraná výlučne na tvrdenú arbitrárnosť v postupe okresného súdu a napadnutého rozhodnutia, resp. na neprimeranú tvrdosť v postupe okresného súdu, ako aj ústavne nesúladnú interpretáciu a aplikáciu § 18ma zákona o súdnych poplatkoch.

10. Ústavný súd v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavných sťažnostiach, zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd zároveň konštatuje, že pri posudzovaní relevancie sťažnostných námietok vychádza z doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Z uvedeného vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti. Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05).

11. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd preskúmal obsah napadnutého uznesenia, ako aj uznesenia o vyrubení súdneho poplatku, aby v kontexte sťažnostných námietok zistil, či právne závery v nich obsiahnuté sú ústavne udržateľné a zlučiteľné so sťažovateľom vymedzeným obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Ústavný súd aj bez potreby detailného opakovania právnych záverov vyjadrených v napadnutom uznesení konštatuje, že ho nemožno považovať za arbitrárne. Okresný súd nevyrubil súdny poplatok svojvoľne, ale podľa § 2 ods. 1 písm. f) zákona o súdnych poplatkoch a položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov, keď sťažovateľ ako povinný subjekt na doručovanie podaní do elektronickej schránky súdu doručil podanie okresnému súdu prostredníctvom e-mailu. Okresný súd v bode 13 napadnutého uznesenia jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúco ozrejmil, že sťažovateľom prednesené námietky (ktoré boli obsahovo totožné s námietkami uvedenými v ústavnej sťažnosti, pozn.) neboli spôsobilé zvrátiť závery uznesenia o vyrubení súdneho poplatku. Skutočnosť, že sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie popri zákonom vyžadovanej forme aj prostredníctvom e-mailu, teda ide o podanie duplicitné, nezbavuje okresný súd povinnosti takéto podanie spracovať (§ 168a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov). Okresný súd vyhodnotil ako irelevantné

aj všeobecné obavy sťažovateľa o možných technických problémoch pri doručovaní elektronickou formou, aj keď vychádzali z reálnych skúseností sťažovateľa z iných konaní pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd považuje aj tieto závery okresného súdu za zrozumiteľné, logické a v konečnom dôsledku aj za ústavne konformné.

13. Okresný súd zaujal ústavne akceptovateľné stanovisko aj k námietke sťažovateľa o nesprávnej aplikácii § 18ma zákona o súdnych poplatkoch. S poukazom na znenie uvedeného ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch okresný súd konštatoval, že súdny poplatok za spracovanie podania doručeného advokátom inak ako do elektronickej schránky súdu bol uložený v správnej výške, a to v súlade s predpismi účinnými od 1. apríla 2024. V predmetnom prechodnom ustanovení je vyjadrené práve to, že poplatky vo výške podľa predpisov účinných od 1. apríla 2024 sa vyberajú aj za úkony a konania navrhnuté alebo za konania začaté a právoplatne neskončené do 31. marca 2024, pri ktorých neboli poplatky zaplatené pri vzniku poplatkovej povinnosti podľa § 5 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch a neboli zaplatené ani v lehote určenej vo výzve podľa § 10 ods. 1, ak mu už táto bola zaslaná. Úmyslom zákonodarcu bolo aplikovať predpisy účinné od 1. apríla 2024 aj na konania začaté a úkony navrhnuté do 31. marca 2024.

14. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd rešpektoval zmysel a účel explicitnej právnej úpravy, podľa ktorej sa zvýšené súdne poplatky podľa právnej úpravy účinnej od 1. apríla 2024 platia aj za spoplatňované (a ešte nezaplatené) úkony vykonané do 31. marca 2024, čo je aj prípad sťažovateľa.

15. Interpretáciu a aplikáciu uvedeného ustanovenia okresným súdom nemožno označiť za arbitrárnu či svojvoľnú, čo platí rovnako pre odôvodnenie napadnutého uznesenia vo všetkých namietaných aspektoch. Ústavný súd konštatuje, že zo strany sťažovateľa je prezentovaný iba odlišný pohľad na výklad podústavnej normy, ktorý prislúcha všeobecným súdom, a ústavný súd neidentifikoval žiadne extrémne vybočenie z interpretácie alebo aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktoré by v tejto veci mohli dosiahnuť ústavnoprávny rozmer. Námietky sťažovateľa sú iba reprodukciou jeho výhrad k uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom a nekonfrontujú napadnuté uznesenie na báze ústavnoprávnej.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu